

C/2024/5362

17.9.2024

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Προς μια παγκόσμια Πράσινη Συμφωνία:
εναρμόνιση των παγκόσμιων πλαισίων για την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα και τη βιώσιμη
ανάπτυξη**

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2024/5362)

Συνεισηγητές: Rafał TRZASKOWSKI (PL/EPP), δήμαρχος Βαρσοβίας, Πολωνία
Kata TÜTTÖ (HU/PES), αντιδήμαρχος Βουδαπέστης, Ουγγαρία

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

Μια πολυεπίπεδη και ολιστική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αλληλένδετων κρίσεων που αντιμετωπίζει ο πλανήτης

1. Υπογραμμίζει ότι οι στόχοι των Συμβάσεων του Ρίο, καθώς και της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που περιλαμβάνονται σε αυτήν, η μελλοντική παγκόσμια συνθήκη για τα πλαστικά και το πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών είναι ουσιαστικά αλληλένδετοι και θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε συνέργεια για τη βελτιστοποίηση των παράλληλων οφελών. Στο πλαίσιο αυτό, εφιστά την προσοχή στην εκδοθείσα από την COP28 της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) κοινή δήλωση για το κλίμα, τη φύση και τους λαούς⁽¹⁾, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση ισχυρότερων συνεργειών, ολοκλήρωσης και ευθυγράμμισης στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων και στρατηγικών για την αποκατάσταση του κλίματος, της βιοποικιλότητας και του εδάφους.

2. Εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι ο κόσμος δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των ΣΒΑ⁽²⁾, ότι κινδυνεύει να μην επιτύχει τον στόχο του 1,5 °C της συμφωνίας του Παρισιού⁽³⁾ και ότι η φύση φθίνει παγκοσμίως με πρωτοφανείς ρυθμούς στην ανθρώπινη ιστορία⁽⁴⁾. Ως εκ τούτου, απαιτείται επείγουσα, ταχεία, υπεύθυνη και πολυεπίπεδη δράση για να επιβιώσει ο κόσμος εντός των ορίων του πλανήτη και να παραμείνει σε καλό δρόμο για τη μείωση της ρύπανσης, την επίτευξη των στόχων βιοποικιλότητας, της ουδετερότητας ως προς την υποβάθμιση της γης, των κλιματικών στόχων και των ΣΒΑ, με κοινωνικά και οικονομικά δίκαιο τρόπο.

3. Τονίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον σχεδιασμό, την εφαρμογή, τη χρηματοδότηση και την παρακολούθηση ολοκληρωμένων και συνολικών λύσεων για την αλληλένδετη πλανητική κρίση, όπως καταδεικνύεται από τους δήμους και τις περιφέρειες που είναι μέλη της ομάδας Τοπικών Κυβερνήσεων και Δημοτικών Αρχών (LGMA), της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις Υποεθνικές Κυβερνήσεις και τη Βιοποικιλότητα (AC SNG) και δικτύων όπως το Παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων, το δίκτυο «Τοπικές Αρχές για την Αειφορία» (ICLEI), ο συνασπισμός «Under2 Coalition», το δίκτυο Regions4, το δίκτυο «C40 Cities» και η Συμμαχία για το Κλίμα. Ταυτόχρονα, υπενθυμίζει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση που θα υπερβαίνει την απλή πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και θα περιλαμβάνει την πολυτομεακή διακυβέρνηση, μέσω της ενεργού συμμετοχής ευρέος φάσματος φορέων, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των βιομηχανικών κλάδων, των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και άλλων επαγγελματιών.

4. Επαναλαμβάνει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν οι δήμοι και οι περιφέρειες για την επίτευξη των παγκόσμιων στόχων όσον αφορά την αντιμετώπιση της απώλειας βιοποικιλότητας, την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση, την υποβάθμιση της γης και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και τον σημαντικότερο ρόλο στη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στις αποφάσεις και τις συστάσεις των Ηνωμένων Εθνών. Η ενεργός συμμετοχή τους είναι απαραίτητη για την προώθηση των κοινωνικών αλλαγών και τη διασφάλιση της πλήρους ενημέρωσης και της ουσιαστικής συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων και ιδίως των γυναικών, των παιδιών, των νέων, των ευάλωτων και των περιθωριοποιημένων ομάδων σε όλα τα θεσμικά επίπεδα, σύμφωνα με την αρχή του «κάνεις στο περιθώριο». Οι αποκεντρωμένες αρχές μπορούν να διευκολύνουν μια ευαισθητοποιημένη ως προς τη διάσταση του φύλου προσέγγιση που θα ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ποικίλες ανάγκες όλων των πολιτών, ιδίως των πλέον ευάλωτων. Μπορούν επίσης να ενισχύσουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης σχετικά με την κλιματική αλλαγή, μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής των σχολείων, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των μέσων ενημέρωσης στη διάδοση ακριβών και συναφών πληροφοριών σχετικά με τις κλιματικές και τις περιβαλλοντικές προκλήσεις και τις δράσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπισή τους.

⁽¹⁾ Κοινή δήλωση της COP28 για το κλίμα, τη φύση και τους λαούς.

⁽²⁾ UN (2023): Έκθεση για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και Έκθεση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών – Πρόοδος προς την επίτευξη των ΣΒΑ: Προς ένα σχέδιο διάσωσης για τους λαούς και τον πλανήτη, και Έκθεση με θέμα «Πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης: επισκόπηση σχετικά με το ζήτημα των φύλων το 2023» του Τμήματος Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (UN DESA) και της Μονάδας των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών (UN Women).

⁽³⁾ IPCC (2023): Σύνοψη για τους φορείς χάραξης πολιτικής.Βλ. «Κλιματική αλλαγή 2022: Συγκεφαλαιωτική έκθεση».

⁽⁴⁾ IPBES, Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services, 2019 [Σύνοψη για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής της παγκόσμιας έκθεσης αξιολόγησης για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες].

5. Τονίζει ότι οι μηχανισμοί για τη συμμετοχή των αποκεντρωμένων αρχών στις συμφωνίες-πλαίσιο του ΟΗΕ θα πρέπει να καταστούν πιο συνεκτικοί, ομοιογενείς και διαφανείς, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αποκεντρωμένες αρχές και οι τοπικές κοινότητες αισθάνονται ότι συμμετέχουν περισσότερο στις διαδικασίες των Ηνωμένων Εθνών και μπορούν να φέρουν τις δραστηριότητες του ΟΗΕ πιο κοντά στους πολίτες.

6. Εκφράζει την ικανοποίησή της για τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η οποία εισάγει μια διασυνδεδεμένη πολιτική προσέγγιση στην ΕΕ, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να υλοποιεί επίσης τις διεθνείς δεσμεύσεις για τη βιοποικιλότητα, το κλίμα, τη ρύπανση, το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επισημαίνει, ωστόσο, την επείγουσα ανάγκη σύνδεσης των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και των μηχανισμών υποβολής εκθέσεων με τους ΣΒΑ και τις Συμβάσεις του Ρίο και το πλαίσιο Σεντάι, ιδίως με σκοπό την αύξηση των ικανοτήτων υλοποίησης προκειμένου να επιτευχθούν οι καθορισμένοι στόχοι. Ζητεί ενισχυμένη πολιτική συνοχή μεταξύ όλων των πολιτικών της ΕΕ, ώστε να διασφαλιστεί ότι συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ και αποφεύγονται τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στην ικανότητα των τρίτων χωρών να τους επιτύχουν. Τονίζει ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται μια στιβαρή, μακροπρόθεσμη και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, προκειμένου να βελτιωθούν η εφαρμογή, η διαφάνεια και η τοποκεντρική της προσέγγιση.

7. Υπενθυμίζει ότι η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών έχουν αναγνωρίσει το οικουμενικό ανθρώπινο δικαίωμα σε καθαρό, υγιεινό και βιώσιμο περιβάλλον, και χαιρετίζει την πρωτοβουλία για την κατάρτιση ενός Παγκόσμιου Συμφώνου για το Περιβάλλον⁽⁵⁾. Ζητεί να αναπτυχθεί μια συνολική και παγκόσμια στρατηγική για την αντιμετώπιση του τριπτύχου της πλανητικής κρίσης με ολοκληρωμένο, πολυεπίπεδο και συμπεριληπτικό τρόπο, με την προώθηση της ενσωμάτωσης των σκοπών και των στόχων που απορρέουν από τις Συμβάσεις του Ρίο, τους ΣΒΑ, το πλαίσιο Σεντάι και τη συνθήκη για τα πλαστικά, και με τη δημιουργία ενός πλαισίου για την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης και την αρμονική συμβίωση με τη φύση μέσω μιας Παγκόσμιας Πράσινης Συμφωνίας.

8. Σημειώνει ότι οι δήμοι και οι περιφέρειες έχουν υιοθετήσει την ολοκληρωμένη προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας μέσω σειράς πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια και το κλίμα (SECAP), στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμφώνου των Δημάρχων, των τοπικών πράσινων συμφωνιών στο πλαίσιο της πρόκλησης «Έξυπνες πόλεις» της ΕΕ και των «συμβάσεων πόλης για το κλίμα» στο πλαίσιο της αποστολής της ΕΕ για κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις και των σχεδίων δράσης για την αστική φύση ως μέσο υλοποίησης της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι, με τις ανωτέρω πρωτοβουλίες και τα εν λόγω δίκτυα, διασφαλίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία εφαρμόζεται σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, τονίζει δε ότι οι πρωτοβουλίες αυτές αποτελούν βασικά εργαλεία για την υλοποίηση των ΣΒΑ, των Συμβάσεων του Ρίο και του πλαισίου Σεντάι.

9. Θεωρεί ότι η ΕΕ αποτελεί παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την πολυεπίπεδη δράση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, χάρη στην ύπαρξη ενός ειδικού θεσμικού οργάνου —της ΕτΠ— και πρωτοβουλιών που απευθύνονται στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Ωστόσο, τονίζει την ανάγκη να ενισχυθεί περαιτέρω αυτή η στρατηγική-πλαίσιο με τη διασφάλιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και άμεσης χρηματοδότησης για το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο, επισημαίνει δε τις συστάσεις που διατυπώνονται στην έκθεση⁽⁶⁾ του Ευρωπαϊκού Επιστημονικού Συμβουλευτικού Συμβουλίου για την Κλιματική Αλλαγή με τίτλο «Προς την κλιματική ουδετερότητα της ΕΕ: πρόοδος, κενά πολιτικής και ευκαιρίες» για τη βελτίωση της συνοχής μεταξύ των πολιτικών.

10. Φρονεί ότι μια ενισχυμένη Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία που θα ευθυγραμμίζεται καλύτερα με τους στόχους, τη χρηματοδότηση, τα χρονοδιαγράμματα υποβολής εκθέσεων και τις απαιτήσεις των Συμβάσεων του Ρίο και των ΣΒΑ και θα παρέχει βελτιωμένες δομές πολυεπίπεδης διακυβέρνησης θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για αυτή την ολοκληρωμένη προσέγγιση σε διεθνές επίπεδο. Θεωρεί ότι μια παγκόσμια Πράσινη Συμφωνία θα πρέπει να συνδυάζει τη βιωσιμότητα με τη δημιουργία δικαίων θέσεων εργασίας, σύμφωνα με τις τοπικές και τις περιφερειακές ανάγκες.

11. Συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη της ΕΕ σχεδιάζουν δομές πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και ανταλλάσσουν μεθόδους και συστήματα παρακολούθησης στις στρατηγικές τους για τη βιωσιμότητα, το κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Προτείνει τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ για την προώθηση της συνοχής των πολιτικών και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης μεταξύ τους, παροτρύνει δε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη αυτές τις βέλτιστες πρακτικές κατά την επανεξέταση του κανονισμού για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (κανονισμός για τη διακυβέρνηση), ώστε να διασφαλίζεται η συμμετοχή όχι μόνο των αρμοδίων θεσμικών οργάνων αλλά και όλων των ενδιαφερόμενων μερών (οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οικονομικοί τομείς, πανεπιστημιακά ιδρύματα κ.λπ.).

⁽⁵⁾ Σχέδιο Παγκόσμιου Συμφώνου για το Περιβάλλον.

⁽⁶⁾ Ευρωπαϊκή Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή: «Προς την κλιματική ουδετερότητα της ΕΕ: πρόοδος, κενά πολιτικής και ευκαιρίες».

12. Αναγνωρίζει ότι οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες ενδέχεται να επιδεινωθούν από την κλιματική κρίση. Κατά την εναρμόνιση των εθνικών και των παγκόσμιων πλαισίων, είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν και να προσαρμοστούν τα εν λόγω πλαίσια ώστε να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω ανισότητες και να διασφαλιστεί ότι δίνεται προτεραιότητα στις ευάλωτες κοινότητες και περιφέρειες.

Διασφάλιση ότι οι Συμβάσεις του Ρίο και οι διαδικασίες του ΟΗΕ αναγνωρίζουν τον ρόλο των αποκεντρωμένων αρχών ως κρίσιμη προϋπόθεση για την επίτευξη των παγκόσμιων στόχων

13. Παροτρύνει την ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να υιοθετήσουν μια διαρθρωμένη, συντονισμένη, συστηματική και εναρμονισμένη προσέγγιση ως προς την ένταξη, την άμεση χρηματοδότηση, την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την ανάπτυξη ικανοτήτων των αποκεντρωμένων αρχών σε όλες τις Συμβάσεις του Ρίο και την Ατζέντα του 2030, προκειμένου να διασφαλιστεί και να υποστηριχθεί η εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο. Κατ' αυτήν την έννοια, επικροτεί το έργο που επιτελεί η συμβουλευτική ομάδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, η οποία έχει προτείνει τρόπους και μέσα για τη βελτίωση των θεσμικών μηχανισμών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών κυβερνήσεων στις διακυβερνητικές διαδικασίες, και δηλώνει έτοιμη να συνεργαστεί για περαιτέρω διερεύνηση των διαφόρων επιλογών που βρίσκονται στο τραπέζι των συζητήσεων, με σκοπό τη δημιουργία ενός σταθερού ενιαίου σημείου εισόδου για τη μόνιμη συμμετοχή των δήμων και των περιφερειών.

14. Επαινεί τις συνεχιζόμενες προσπάθειες της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) όσον αφορά την προετοιμασία της ειδικής έκθεσής της για την κλιματική αλλαγή και τις πόλεις ⁽⁷⁾.

15. Επισημαίνει τον στόχο της διάσκεψης «Βέρνη III» περί εντοπισμού ευκαιριών για την προώθηση μιας συνεργατικής προσέγγισης και την προαγωγή συνεργειών μεταξύ των γραμματειών των Ηνωμένων Εθνών και των μερών που εφαρμόζουν το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα. Ζητεί να αναπτυχθεί ανάλογη διαδικασία στο πλαίσιο των Συμβάσεων του Ρίο και άλλων πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών (ΠΠΣ), όπως η συνέχιση της Κοινής Ομάδας Συνδέσμου που συστάθηκε μεταξύ των γραμματειών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ), της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίμενης (UNCCD), με στόχο την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ αυτών των συμβάσεων. Καλεί όλα τα συμβαλλόμενα μέρη της διάσκεψης «Βέρνη III», την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αναγνωρίσουν τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι αποκεντρωμένες αρχές στη δημιουργία συνδέσεων μεταξύ του θεματολογίου για τη βιοποικιλότητα και της κλιματικής και της κοινωνικής ατζέντας, δεδομένου ότι μέσω των πλαισίων και των δράσεων πολιτικής τους, μολονότι σε τοπική κλίμακα, έχουν αντίκτυπο σε παγκόσμιο επίπεδο.

16. Καλεί όλα τα συμβαλλόμενα μέρη των Συμβάσεων του Ρίο του ΟΗΕ, καθώς και την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να διασφαλίσουν συνέργειες κατά την ανάπτυξη στρατηγικών όπως οι εθνικά καθορισμένες συνεισφορές (ΕΚΣ), τα εθνικά σχέδια προσαρμογής, οι μακροπρόθεσμες στρατηγικές, οι εθνικές στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης (NSDS), οι εθνικές στρατηγικές και τα εθνικά σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα (NBSAP), τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης, οι στρατηγικές μείωσης του κινδύνου καταστροφών, οι στρατηγικές και τα σχέδια για την επίτευξη των στόχων για ουδετερότητα όσον αφορά την υποβάθμιση του εδάφους (LDN), και τα παροτρύνει να διασφαλίσουν μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση που θα εγγυάται την προώθηση της συνέργειας αυτής σε υποεθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά την ανάπτυξη των σχεδίων τους, προωθώντας μια συνεργατική προσέγγιση με πρωταρχικό στόχο την ανάληψη δράσης εντός των ορίων του πλανήτη μας.

17. Τονίζει ότι, παρά την ολοκληρωμένη προσέγγιση που υιοθέτησαν οι αποκεντρωμένες αρχές στην εφαρμογή, την τοπική προσαρμογή και την παρακολούθηση των ΣΒΑ και των Συμβάσεων του Ρίο, η χρηματοδότηση για αυτοδιοικητική δράση παραμένει περιορισμένη, περίπλοκη και διάσπαρτη, καθώς τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι, μεταξύ 2003 και 2016, λιγότερο από το 10 % της χρηματοδότησης για το κλίμα που παρέχουν τα παγκόσμια κονδύλια για το κλίμα δαπανήθηκε για τοπικές δράσεις ⁽⁸⁾. Υπογραμμίζει ότι η συντονισμένη χρηματοδότηση και τα ταμεία της ΕΕ θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμα και να απευθύνονται άμεσα στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές χωρίς υπερβολικό διοικητικό φόρτο. Θεωρεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν επαρκή κονδύλια για την υλοποίηση των έργων της Πράσινης Συμφωνίας και θα πρέπει να συμμετέχουν στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και τη χρησιμοποίηση των εν λόγω κονδυλίων.

18. Καλεί την ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να ευθυγραμμίσουν τη χρηματοδότηση προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα και οι ΣΒΑ, να μειωθεί ο κατακερματισμός και ο διοικητικός φόρτος στα διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα και μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, και προκειμένου τα εν λόγω χρηματοδοτικά προγράμματα να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, καθώς και στις τοπικά αναπτυσσόμενες δράσεις και επενδύσεις. Προτρέπει τις εθνικές κυβερνήσεις να εκτιμήσουν και να αξιολογήσουν τον διοικητικό φόρτο που προκύπτει και να προτείνουν την απλούστευση και αυτοματοποίησή του προς όφελος των αποκεντρωμένων κυβερνήσεων. Η ΕτΠ επισημαίνει ότι η παροχή άμεσης πρόσβασης σε κονδύλια από χρηματοδοτιστικά ιδρύματα όπως το Παγκόσμιο Περιβαλλοντικό Ταμείο (GEF), το Ταμείο Προσαρμογής, τα ταμεία απωλειών και ζημιών και οι πολυμερείς και διμερείς αναπτυξιακές τράπεζες —χωρίς την επιβολή υπερβολικών οικονομικών και διοικητικών απαιτήσεων— είναι ουσιαστικής σημασίας για την προώθηση ολοκληρωμένων λύσεων υπό τοπική καθοδήγηση.

⁽⁷⁾ ειδικής έκθεσής της για την κλιματική αλλαγή και τις πόλεις.

⁽⁸⁾ Έγγραφο εργασίας του Διεθνούς Ινστιτούτου για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (IIED): Επίτευξη πραγματικής αλλαγής: εξασφάλιση διεθνούς χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό επίπεδο.

19. Αναγνωρίζει ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός αστικοποιείται όλο και περισσότερο, με την πλειονότητα των ατόμων να ζουν σε πόλεις διαφόρων μεγεθών, επιτείνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο καθοριστικά την κλιματική κρίση λόγω των υψηλών συγκεντρώσεων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, της κατανάλωσης ενέργειας και της παραγωγής αποβλήτων. Αυτή η τάση αστικοποίησης υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο των πόλεων, ιδίως των μεσαίων και των μεγάλων, στην προώθηση της βιωσιμότητας και της δράσης για το κλίμα. Επισημαίνει δε τις διακριτές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μικρότερες πόλεις, κωμοπόλεις και αγροτικές περιοχές αναφορικά με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα, την υποβάθμιση του εδάφους, τη ρύπανση, την ανθεκτικότητα των συστημάτων τροφίμων, το κλίμα και τη βιώσιμη ανάπτυξη, για τη δημιουργία συνεργειών και συνδέσεων με μητροπολιτικές περιοχές και για την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Τονίζει ότι οι κοινότητες σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές πλήττονται δυσανάλογα από την κλιματική αλλαγή ⁽⁹⁾, υπογραμμίζει δε την ανάγκη στήριξης ιδίως αυτών των περιοχών, που είναι οι περιοχές που προσφέρουν τις μεγαλύτερες υπηρεσίες οικοσυστήματος.

20. Επισημαίνει την έλλειψη δεδομένων σχετικά με τις πόλεις σε πολλές περιοχές του κόσμου και υπογραμμίζει την ανάγκη για ισχυρότερη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας που να στηρίζει τις προσπάθειες για την κάλυψη των κενών στα δεδομένα, συλλέγοντας διατομεακά και καταγεγραμμένα ανά φύλο δεδομένα, στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες ⁽¹⁰⁾, που είναι κρίσιμα σημασίας για τη δημιουργία συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και, ως εκ τούτου, για την αποφυγή απωλειών και ζημιών. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζει την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ενσωματώσει και να επικαιροποιήσει τον δείκτη κοινωνικής προόδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ζητεί να καταβληθούν παρόμοιες προσπάθειες για τις κύριες αστικές περιοχές της ΕΕ, δεδομένου ότι συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού.

21. Τονίζει ότι τα αποθέματα βιόσφαιρας, οι Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας (σύμβαση Ramsar), τα Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO και τα παγκόσμια μνημεία φυσικής κληρονομιάς αποτελούν ισχυρά «κεφάλαια» για την επίτευξη των εθνικών στόχων στα κράτη μέλη της ΕΕ στο πλαίσιο των παγκόσμιων δεσμεύσεων.

22. Θεωρεί ότι η υποβολή εκθέσεων είναι απαραίτητη για την παρακολούθηση της παγκόσμιας προόδου προς την επίτευξη των στόχων, για τη στήριξη της λήψης αποφάσεων και για τη βελτίωση της δράσης: τονίζει, ωστόσο, ότι οι τρέχουσες διαφορές μεταξύ των πλαισίων υποβολής εκθέσεων και των υποστηρικτικών μηχανισμών των Συμβάσεων του Ρίο και των ΣΒΑ συνεπάγονται ελλείψεις και γραφειοκρατία. Καλεί, ως εκ τούτου, τον ΟΗΕ να εργαστεί για ένα ολοκληρωμένο και διαλειτουργικό πλαίσιο παρακολούθησης για τις συνδεδεμένες συμβάσεις του ΟΗΕ, με βάση τα υφιστάμενα πλαίσια παρακολούθησης, όπως αυτά του Παγκόσμιου Συμφώνου των Δημάρχων CDP-ICLEI Track, και των πλατφορμών CitiesWithNature και RegionsWithNature.

23. Εκφράζει την ικανοποίησή της για τη σύνοδο κορυφής των δήμων και των περιφερειών και για την υπουργική δήλωση της έκτης συνόδου της Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (ANUE-6), με την οποία αναλαμβάνεται η δεσμευτική για επείγουσα αντιμετώπιση των σημερινών αλληλένδετων προκλήσεων μέσω αποτελεσματικών, συντομεακών, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμων δράσεων που βασίζονται στην επιστήμη και με τη συμμετοχή όλων των σχετικών φορέων και εταίρων. Η ΕτΠ τονίζει τη σημασία του ψηφίσματος UNEP/EA.6/L.7 σχετικά με την προώθηση συνεργειών, συνεργασίας ή συμπράξεων για την εθνική εφαρμογή των ΠΠΣ και άλλων σχετικών περιβαλλοντικών μέσων, καθώς και του ψηφίσματος UNEP/EA.6/L.9 σχετικά με την προώθηση εθνικής δράσης για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προκλήσεων μέσω ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ της Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEA), του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) και άλλων ΠΠΣ. Η ΕτΠ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της UNEA ως παγκόσμιας συνέλευσης για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση υπό την αιγίδα του UNEP, και προσβλέπει σε συνεργασία και σε συμμετοχή σε μελλοντικές συνεδριάσεις και παράλληλες εκδηλώσεις.

COP29 της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC), COP16 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ), COP16 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίθωτης (UNCCD) και Σύνοδος κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για το μέλλον ως σημεία καμπής για την επίτευξη εναρμόνισης και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

24. Τονίζει ότι στα συμπεράσματά του σχετικά με την COP28 της UNFCCC, το Συμβούλιο αναφέρθηκε στις τοπικές και τις περιφερειακές κυβερνήσεις ως βασικούς εταίρους για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα. Εφιστά την προσοχή στα συμπεράσματά του σχετικά με την COP15 της ΣΒΠ, στα οποία υπογραμμίζεται η σημασία της διασφάλισης της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής των αποκεντρωμένων αρχών στο παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα. Καλεί το Συμβούλιο να επιβεβαιώσει τις θέσεις αυτές στα συμπεράσματά του σχετικά με την COP29 της UNFCCC και την COP16 της ΣΒΠ.

25. Εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι στην COP28 της UNFCCC αναγνωρίστηκε η σημασία της πολυεπίπεδης δράσης και ο ρόλος των αποκεντρωμένων κυβερνήσεων με τη δρομολόγηση της πρωτοβουλίας Συνασπισμού για πολυεπίπεδες εταιρικές σχέσεις υψηλών φιλοδοξιών ⁽¹¹⁾ (CHAMP) και τη διοργάνωση της Συνόδου κορυφής ⁽¹²⁾ για την τοπική δράση για το κλίμα. Η ΕτΠ καλεί την Προεδρία της COP29 να αξιοποιήσει την πρωτοβουλία CHAMP και να διασφαλίσει τη διαρθρωμένη συμμετοχή της ένωσης τοπικών διοικήσεων και δημοτικών αρχών (LGMA) στις διαπραγματεύσεις, καθώς και να στηρίξει τη διοργάνωση της τρίτης υπουργικής συνόδου για την αστικοποίηση και την κλιματική αλλαγή. Η ΕτΠ καλεί την Προεδρία της COP29 και τις μελλοντικές Προεδρίες να στηρίζουν την πρωτοβουλία CHAMP και να διοργανώνουν συνόδους κορυφής για την τοπική δράση για το κλίμα στο πλαίσιο των μελλοντικών συνόδων της διάσκεψης των μερών (COP), καθώς και να συνεχίσουν τις συζητήσεις σχετικά με τις συνεργειες για το κλίμα, τη φύση και τους λαούς, με βάση την κοινή δήλωση της COP28.

⁽⁹⁾ Μονάδα των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών (UN Women) – Επεξηγηματικό άρθρο: Πώς η ανισότητα των φύλων και η κλιματική αλλαγή είναι αλληλένδετες.

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ισότητα των φύλων και κλιματική αλλαγή: προς την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (EE C 270 της 13.7.2022, σ. 25).

⁽¹¹⁾ <https://www.cop28.com/en/cop28-uae-coalition-for-high-ambition-multilevel-partnerships-for-climate-action>.

⁽¹²⁾ <https://www.cop28.com/en/lcas>.

26. Εκφράζει την ικανοποίησή της για την αύξηση κατά 15 % του αστικού περιεχομένου μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης δέσμης εθνικά καθορισμένων συνεισφορών (ΕΚΣ) (2016 και 2021) και τονίζει ότι 132 από τις 157 ΕΚΣ που αξιολογήθηκαν από το UN-Habitat έχουν περιεχόμενο σε αστικές περιοχές. Η ΕτΠ επισημαίνει ότι στην τελευταία έκθεση ⁽¹³⁾ αναγνωρίζεται ότι οι πόλεις σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν μεγάλες δυνατότητες να προωθήσουν τη μετάβαση, αλλά ότι πολλές από τις εθνικές προτάσεις και συνεισφορές δεν αναγνωρίζουν αυτόν τον ρόλο.

27. Τονίζει, ωστόσο, ότι μόνο το ένα τρίτο των χωρών που στηρίζουν την πρωτοβουλία CHAMP έχουν ισχυρό αστικό περιεχόμενο στις ΕΚΣ τους, με τις οικονομίες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος να πρωτοστατούν. Αναγνωρίζοντας την ιστορική ευθύνη που έχει επωμιστεί ο Παγκόσμιος Βορράς για τις εκπομπές και την επακόλουθη κλιματική κρίση, η ΕτΠ καλεί όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εγκρίνουν επίσημα την πρωτοβουλία CHAMP και να την εφαρμόσουν στην ΕΕ, υλοποιώντας τη δέσμη μέτρων «Προσαρμογή στον στόχο του 55%» (Fit for 55) και αναθεωρώντας τον κανονισμό για τη διακυβέρνηση, ούτως ώστε να συμμετέχουν ενεργά οι δήμοι και οι περιφέρειες στη διαμόρφωση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα (NEPC), μεταξύ άλλων νομοθετικών πράξεων. Η ΕτΠ τονίζει επίσης ότι ο καθορισμός ενός επιστημονικά τεκμηριωμένου κλιματικού στόχου για το 2040, μέσω της διασφάλισης πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση της αναθεωρημένης εθνικά καθορισμένης συνεισφοράς της ΕΕ, η οποία θα πρέπει να υποβληθεί πολύ πριν από την COP30 της UNFCCC. Ο κλιματικός στόχος της ΕΕ για το 2040 θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις τοπικές και τις περιφερειακές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, την αρχή της επικουρικότητας και να διασφαλίζει στήριξη για όλους τους τομείς —ιδίως τη γεωργία και τη βιομηχανία— προκειμένου να προαχθούν η μετάβαση, η βιωσιμότητα και η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Η ΕτΠ τονίζει την επείγουσα ανάγκη νομοθετικής ευθυγράμμισης με τη συμφωνία του Παρισιού, με το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα και με την Ατζέντα 2030. Ως μέρος της απολύτως αναγκαίας δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, καλεί την ΕΕ να καταργήσει σταδιακά όλα τα ορυκτά καύσιμα, χωρίς να επιβαρύνει με δυσανάλογα υψηλό κόστος τις πόλεις και τις περιφέρειες που εξαρτώνται από τα ορυκτά καύσιμα ⁽¹⁴⁾, και να αυξήσει τις ευρωπαϊκές επενδύσεις στην πράσινη τεχνολογία, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, χωρίς να υπονομεύονται η ανταγωνιστικότητα και η στρατηγική αυτονομία της ΕΕ.

28. Θεωρεί ότι ο «Χάρτης πορείας για την αποστολή 1.5°C» και η καθιέρωση της «τριάδας των Προεδριών της COP» ⁽¹⁵⁾ αποτελούν βασική ευκαιρία για την κατάρτιση 2ετούς προγράμματος εργασίας· παροτρύνει την τριάδα των Προεδριών της COP της UNFCCC να συνεργαστούν με τις αποκεντρωμένες αρχές για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας CHAMP και την ενίσχυση της αστικής συνιστώσας των ΕΚΣ ώστε να παραμείνει εφικτός ο στόχος του Παρισιού για 1.5°C.

29. Παροτρύνει τα συμβαλλόμενα μέρη της UNFCCC να εξασφαλίσουν την υιοθέτηση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη διακυβέρνηση κατά τον καθορισμό των δεσμεύσεών τους —αρχής γενομένης από την αναθεώρηση των ΕΚΣ που προγραμματίζεται από την COP30 της UNFCCC— συμπεριλαμβάνοντας υποεθνικές δεσμεύσεις, δράσεις και επιτεύγματα για το κλίμα στις ΕΚΣ, στις μακροπρόθεσμες στρατηγικές και στα εθνικά σχέδια προσαρμογής και λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή των εξουσιών κατά την εφαρμογή τους. Προτρέπει τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη την ειδική κατάσταση και τις ιδιαιτερότητες των περιφερειών και να κάνουν χρήση των αρμοδιοτήτων τους για καθορισμό του ενεργειακού τους μείγματος σύμφωνα με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

30. Παροτρύνει την Προεδρία της COP29 της UNFCCC να συνεργαστεί με τις αποκεντρωμένες αρχές καθ' όλη τη διάρκεια του διαλόγου για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων του παγκόσμιου απολογισμού κατά την περίοδο 2024-2028, αρχής γενομένης από την CMA6. Η ΕτΠ υπογραμμίζει τη σημασία του τοπικού απολογισμού/των σε τοπικό επίπεδο συζητήσεων για την COP, καθώς και τη σημασία της συμπερίληψης των αποτελεσμάτων τέτοιων τοπικών διαλόγων στον ετήσιο παγκόσμιο διάλογο απολογισμού, ο οποίος θα ξεκινήσει με την 60ή σύνοδο του Επικουρικού Οργάνου Επιστημονικών και Τεχνολογικών Συμβουλών της UNFCCC(SB60) τον Ιούνιο του 2024, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών σε τοπικό επίπεδο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα αποτελέσματα του παγκόσμιου απολογισμού θα τροφοδοτήσουν την προετοιμασία των ΕΚΣ.

31. Παροτρύνει την UNFCCC και τα συμβαλλόμενα μέρη να συμφωνήσουν για έναν φιλόδοξο συλλογικό ποσοτικοποιημένο στόχο (NCQG) όσον αφορά τη χρηματοδότηση για το κλίμα, με κατώτατο όριο 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ ετησίως, υπογραμμίζοντας την κρίσιμη ανάγκη για άμεση χρηματοδότηση στις αποκεντρωμένες αρχές, καθώς και διεθνή χρηματοδότηση για την ανάληψη δράσεων υπέρ του κλίματος στους τομείς του μετριασμού, της προσαρμογής και της διαχείρισης των απωλειών και των ζημιών, ιδίως στον Παγκόσμιο Νότο. Αναγνωρίζει οι ευρωπαϊκές χώρες επωμίζονται ιστορική ευθύνη στην πρόκληση των παγκόσμιων εκπομπών και, κατά συνέπεια, φέρουν σοβαρή ευθύνη για την επιδείνωση της κλιματικής κρίσης στις ευάλωτες περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ πρέπει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού τροφοδοτώντας το μερίδιο που της αναλογεί στη διεθνή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης ουσιαστικών πολυετών δεσμεύσεων στο νέο Ταμείο Απωλειών και Ζημιών. Η ΕτΠ επισημαίνει ότι οι δήμοι και οι περιφέρειες χρειάζονται μια πιο ολοκληρωμένη προγραμματική προσέγγιση στη χρηματοδότηση, η οποία θα πρέπει επίσης να αυξήσει τις συνέργειες μεταξύ του μετριασμού, της προσαρμογής, των λύσεων που βασίζονται στη φύση, της προστασίας και της αποκατάστασης της βιοποικιλότητας, καθώς και των ΣΒΑ, διασφαλίζοντας έτσι ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο στον παγκόσμιο αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

⁽¹³⁾ UN-Habitat (2024): Τοπική δράση για παγκόσμιους στόχους: Μια ευκαιρία για την ενίσχυση των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «COP28 της UNFCCC: ο ρόλος των υποεθνικών αρχών στη διατήρηση της φιλοδοξίας για το κλίμα» (Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (ΕΕ C, C/2023/1323, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1323/oj>).

⁽¹⁵⁾ Η COP28 δρομολογεί την «τριάδα των Προεδριών της COP» σε συνεργασία με τις Προεδρίες της COP29 και της COP30.

32. Παροτρύνει την ΕΕ να προωθήσει εταιρικές σχέσεις στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας με παγκόσμιους ενδιαφερόμενους φορείς, προωθώντας μια παγκόσμια Πράσινη Συμφωνία με επενδύσεις, πρόσβαση στην τεχνολογία και ανταλλαγή εμπειρογνομοσύνης. Τονίζει την ανάγκη η ΕΕ να πρωτοστατήσει στην τεχνολογική καινοτομία και στα οικονομικά μοντέλα για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, ιδίως διευκολύνοντας την ανταλλαγή τεχνολογίας με τον Παγκόσμιο Νότο, και, ταυτοχρόνως, να επανεξισορροπήσει το παγκόσμιο σύστημα δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ώστε να διασφαλιστεί ότι ο Παγκόσμιος Νότος θα μπορεί να έχει πρόσβαση σε βασικές τεχνολογίες, μεταξύ άλλων για την υγεία και την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές. Τάσσεται υπέρ της μόχλευσης πρωτοβουλιών όπως η Global Gateway και οι εταιρικές σχέσεις δικαίως ενεργειακής μετάβασης (JETP), ως βασικά μέσα για την πράσινη και ανθεκτική ανάπτυξη, με στόχο την αντιστοίχιση της κλίμακας των επενδύσεων στην παγκόσμια πράσινη μετάβαση με τις προσπάθειες πράσινης μετάβασης που καταβάλλει η ίδια η ΕΕ.

33. Τονίζει την ανάγκη η ΕΕ να πρωτοστατήσει στη μείωση των παγκόσμιων ανισοτήτων και των κλιματικών και περιβαλλοντικών αδικιών που συνδέονται με τις απαιτήσεις της σε ό,τι αφορά τους πόρους —είτε οι αδικίες αυτές προκύπτουν κατά το στάδιο της εξόρυξης είτε της επεξεργασίας των πόρων—, και ζητεί να δοθεί προτεραιότητα στην υγεία των τοπικών κοινοτήτων, των αυτοχθόνων πληθυσμών, της φύσης και της βιοποικιλότητας καθ' όλη τη διάρκεια αυτών των διεργασιών.

34. Υπενθυμίζει τον τρόπο με τον οποίο η κυκλική οικονομία, η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και η βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόληψη της επιδείνωσης των παγκόσμιων ανισοτήτων και των περιβαλλοντικών αδικιών, και επισημαίνει τις σε ανησυχητικό βαθμό εξαγωγές αποβλήτων της ΕΕ προς τρίτες χώρες, οι οποίες ανήλθαν σε 32,1 εκατομμύρια τόνους το 2022. Εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόσφατη προσωρινή πολιτική συμφωνία που επιτεύχθηκε από τους συννομοθέτες για την επικαιροποίηση του κανονισμού για τις μεταφορές αποβλήτων. Προτρέπει να ενισχυθεί και να επεκταθεί περαιτέρω η απαγόρευση προς τα κράτη μέλη να εξάγουν απόβλητα προς διάθεση ή αξιοποίηση, όσον αφορά τα πλαστικά και άλλα επικίνδυνα και μη επικίνδυνα υλικά, με στόχο την υιοθέτηση μιας προσέγγισης αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων σε τρίτες χώρες και σε χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ.

35. Επικροτεί την επιτυχή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους συννομοθέτες στην COP28 της UNFCCC και επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της να ενισχύσει τις συνέργειες και να προωθήσει τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων της ΕΕ στις διαδικασίες της UNFCCC. Καλεί την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει την εν λόγω συνεργασία και καλεί τη βελγική και την ουγγρική Προεδρία να αναγνωρίσουν, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις προετοιμασίες για την COP29, την ηγετική θέση των δήμων και των περιφερειών της ΕΕ όσον αφορά την επιτάχυνση και τη διεύρυνση της δράσης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν.

36. Επισημαίνει την απόφαση 15/12 της COP15 της ΣΒΠ των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τη συνεργασία με τις αποκεντρωμένες αρχές, τους δήμους και άλλες τοπικές κυβερνήσεις για την ενίσχυση της εφαρμογής του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ. Υπογραμμίζει την απόφαση 15/6, με την οποία ζητείται από τα συμβαλλόμενα μέρη να αναθεωρήσουν και να επικαιροποιήσουν τα εθνικά τους σχέδια για τη βιώσιμη ανάπτυξη και να τα ευθυγραμμίσουν με το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα και τους σκοπούς και τους στόχους του έως την COP16. Τονίζει ότι όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ και ζητεί να αξιοποιηθεί η προτεινόμενη προσέγγιση για το σύνολο της διακυβέρνησης.

37. Τονίζει τη σημασία της COP16 της ΣΒΠ για την αντιμετώπιση της διασύνδεσης της απώλειας βιοποικιλότητας, της κλιματικής αλλαγής και των ΣΒΑ, ιδίως μέσω λύσεων που βασίζονται στα οικοσυστήματα και στη φύση για την αύξηση της ανθεκτικότητας και τον μετριασμό της απώλειας της βιοποικιλότητας. Επαναλαμβάνει τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι αποκεντρωμένες αρχές στην παροχή ολοκληρωμένων και συνεκτικών λύσεων για την αντιμετώπιση αυτών των αλληλένδετων προκλήσεων.

38. Επισημαίνει τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης στην παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για ένα βιώσιμο και ανθεκτικό σύστημα τροφίμων, προκειμένου να προαχθεί το δικαίωμα σε υγιεινά τρόφιμα και επαρκή διατροφή στο πλαίσιο μιας δίκαιης παγκόσμιας Πράσινης Συμφωνίας. Παροτρύνει την ΕΕ να υιοθετήσει αγροοικολογικές πρακτικές και να ευθυγραμμίσει τις πολιτικές της για τα τρόφιμα και το εμπόριο με την παγκόσμια επισιτιστική κυριαρχία και τη φιλική προς το κλίμα και το περιβάλλον γεωργία. Τονίζει ότι οι εξαγωγές από την ΕΕ δεν πρέπει να διαλύουν τις τοπικές αγορές και τις παραγωγικές δομές σε άλλες χώρες του υπόλοιπου κόσμου.

39. Επισημαίνει τον ρόλο των δήμων και των περιφερειών, όπως αναγνωρίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ, όπως η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, με σκοπό την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, με την πρωτοβουλία της για τα σχέδια για την αστική φύση, το σύμφωνο πράσινων πόλεων και οι αποστολές της ΕΕ. Τονίζει την επείγουσα ανάγκη να εγκριθεί και να τεθεί σε εφαρμογή το νομοθέτημα της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει καθαρή απώλεια αστικών χώρων πρασίνου, καθώς και να ενισχυθούν η τεχνική εμπειρογνομοσύνη και οι ικανότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών όσον αφορά τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την παρακολούθηση δράσεων για την επίτευξη αυτού του στόχου.

40. Επικροτεί τις εθελοντικές πρωτοβουλίες δήμων και περιφερειών για την προώθηση φιλόδοξων δράσεων για τη βιοποικιλότητα με σκοπό τη γεφύρωση του χάσματος στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και παρακολούθηση, όπως το Σύμφωνο του Βερολίνου για την αστική φύση που θα εφαρμοσθεί σύντομα.

41. Καλεί την ΕΕ να εγκαθιδρύσει ένα πλαίσιο παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, το οποίο θα είναι ενσωματωμένο σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και θα παρέχει στις πόλεις μηχανισμούς που δεν απαιτούν την καταβολή μεγάλης προσπάθειας ούτως ώστε να τροφοδοτείται εύκολα η δομή υποβολής εκθέσεων των κρατών μελών της ΕΕ για τη ΣΒΠ. Η ΕΤΠ αναγνωρίζει τις πρωτοβουλίες CitiesWithNature και RegionsWithNature ως καθιερωμένες πλατφόρμες που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο της ΣΒΠ για τέτοια εξορθολογισμένη υποβολή εκθέσεων.

42. Επαναλαμβάνει ότι υπάρχουν σημαντικά κενά στην ΕΕ όσον αφορά την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη χρηματοδότηση σε σχέση με την ενσωμάτωση της τοπικής δράσης για τη βιοποικιλότητα, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων για τις εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα· παροτρύνει το Συμβούλιο να δεσμευθεί να διασφαλίσει την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση για την πλήρη εφαρμογή του GBF, τηρώντας τις αρχές της επικουρικότητας, και διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι απόψεις και οι συνεισφορές των τοπικών και των περιφερειακών κυβερνήσεων περιλαμβάνονται στις δεσμεύσεις, τις συνεισφορές και τις εκθέσεις σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

43. Τονίζει τη σημασία της ανάπτυξης ισχυρότερων και διαφανέστερων μηχανισμών για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διεξοδική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και των δράσεων που αναλαμβάνονται, διευκολύνοντας τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών τομέων παρέμβασης. Επιπλέον, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η δημιουργία πιο προσβάσιμων και κατανοητών εργαλείων παρακολούθησης για τη συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών, προωθώντας έτσι μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία στη λήψη αποφάσεων για το κλίμα;

44. Καλεί την ΕΕ να παράσχει χρηματοδοτική στήριξη, πόρους και καθοδήγηση στις τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις και να αναπτύξει τις ικανότητές τους, ούτως ώστε να μπορέσουν να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν —ανταποκρινόμενες στην έκκληση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030— σχέδια για την αστική φύση ως στρατηγικά πλαίσια για την υλοποίηση φιλοδοξών δράσεων για τη βιοποικιλότητα και να υλοποιήσουν ειδικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να ξετάζονται προσεκτικά οι ιδιαίτερες ανάγκες, οι πόροι και τα τρωτά σημεία κάθε περιοχής και περιοχής, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων και να διασφαλιστεί μεγαλύτερη ανθεκτικότητα.

45. Παροτρύνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παρακολουθεί τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και ζητεί εκθέσεις παρακολούθησης από την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης 15/12 του GBF, ιδίως όσον αφορά τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη χρηματοδότηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα, του νομοθετήματος για την αποκατάσταση της φύσης και των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα —ιδίως μέσω των σχεδίων για την αστική φύση.

46. Επισημαίνει την απόφαση αριθ. 5 της COP15 της UNCCD σχετικά με τη συμμετοχή και τη συνεργασία με τις τοπικές κυβερνήσεις και τους τοπικούς πολιτικούς εκπροσώπους για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερήμωσης (UNCCD). Εκφράζει την ικανοποίησή της για την απόφαση αριθ. 8, με την οποία καλούνται τα συμβαλλόμενα μέρη να διερευνήσουν συμπληρωματικότητες στην υλοποίηση των στόχων σχετικά με την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης, τις ΕΚΣ, τους εθνικούς στόχους βάσει του πλαισίου Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, καθώς και του συναφούς σχεδιασμού και προγραμματισμού και της σχετικής υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της UNCCD. Ζητεί να ενισχυθούν οι εναρμονισμένες προσπάθειες μεταξύ των στόχων που σχετίζονται με την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης, τον κίνδυνο καταστροφών, τη βιοποικιλότητα και την κλιματική αλλαγή σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο.

47. Καλεί τη Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών του 2024 για το μέλλον να λάβει υπόψη τα ψηφίσματα της Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (ANUE-6), ιδίως το ψήφισμα UNEP/EA.6/L.7 και να το αξιοποιήσει περαιτέρω, ώστε να διασφαλίσει συνέργειες και να αναθέσει στις αποκεντρωμένες αρχές εξέχοντα ρόλο στην εφαρμογή των Συμβάσεων του Ρίο των Ηνωμένων Εθνών, των ΠΠΣ, του πλαισίου Σεντάι, της συνθήκης για τα πλαστικά και των ΣΒΑ κατά τρόπο ολοκληρωμένο και με την αξιοποίηση συνεργειών.

48. Χαιρετίζει το αναθεωρημένο «σχέδιο μηδέν» του Συμφώνου για το μέλλον⁽¹⁶⁾ και τη δέσμευση για τον μετασχηματισμό της παγκόσμιας διακυβέρνησης των Ηνωμένων Εθνών, τη μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης της διεθνούς χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και την ενίσχυση των Ηνωμένων Εθνών και του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου τους (Ecosoc), καθώς και τη δέσμευση να ενισχυθούν η συμμετοχή των αποκεντρωμένων κυβερνήσεων στα διακυβερνητικά όργανα του ΟΗΕ και το αίτημα των μερών προς τον Γενικό Γραμματέα να υποβάλει συστάσεις σχετικά με το τελευταίο αυτό θέμα. Η ΕτΠ καλεί τα συμβαλλόμενα μέρη και τον ΟΗΕ να διασφαλίσουν ότι το κείμενο αναφορικά με τη συμμετοχή των αποκεντρωμένων αρχών στα διακυβερνητικά όργανα του ΟΗΕ αντικατοπτρίζεται στην τελική έκδοση του Συμφώνου για το μέλλον, ώστε οι αποκεντρωμένες αρχές να μπορούν να διαδραματίσουν τον ρόλο τους ως βασικοί παράγοντες στο σταυροδρόμι των ΣΒΑ και στην εφαρμογή των Συμβάσεων του Ρίο. Η ουσιαστική και αποτελεσματική συμμετοχή των αποκεντρωμένων αρχών στις διαδικασίες του ΟΗΕ θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω της θέσπισης ενός μόνιμου οργάνου.

49. Υποστηρίζει το σχέδιο Δήλωσης του Συμφώνου για τις μελλοντικές γενιές⁽¹⁷⁾ ζητώντας μια διαδικασία παγκόσμιας διακυβέρνησης που δεν θα θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύπτουν τις ανάγκες τους, αποφεύγοντας συνειδητά τις προβλέψιμες ζημιές. Υποστηρίζει την έκκληση να ενθαρρυνθούν οι κρατικές διοικήσεις να συγκροτήσουν συμβουλευτικά όργανα για τη νεολαία με εντολή και πόρους για την επίσημη συμμετοχή των νεότερων γενεών ως ενεργών φορέων λήψης αποφάσεων για το μέλλον τους, και ενθαρρύνει τις περιφερειακές και τις τοπικές διοικήσεις να διερευνήσουν παρόμοιους διαύλους.

⁽¹⁶⁾ Έκδοση της 14ης Μαΐου 2024: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sotf-pact-for-the-future-rev.1.pdf>.

⁽¹⁷⁾ Δήλωση των Ηνωμένων Εθνών για τις μελλοντικές γενιές.

50. Καλεί την ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να συμπεριλάβουν την ανάγκη ευθυγράμμισης των σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα, το κλίμα, τη ρύπανση, την απερίωμη και τους ΣΒΑ και των μηχανισμών χρηματοδότησης και στήριξης της ανάπτυξης ικανοτήτων στις μελλοντικές εκδόσεις του Συμφώνου για το μέλλον, ώστε να δημιουργηθούν συνέργειες και να προσδιοριστούν καλύτερα τυχόν συμβιβασμοί. Η ΕτΠ τους παροτρύνει επίσης να συμπεριλάβουν δέσμευση για τη συμμετοχή των αποκεντρωμένων αρχών στις εθνικές διαδικασίες σχεδιασμού, χρηματοδότησης και παρακολούθησης της βιοποικιλότητας, του κλίματος και των ΣΒΑ.

51. Τονίζει τη σημασία της μεταρρύθμισης των διεθνών εταιρικών σχέσεων, των αναπτυξιακών τραπεζών και των δυσμενών ρητρών στις εμπορικές συμφωνίες, σύμφωνα με τα συμφέροντα και τις αξίες της ΕΕ εστιάζοντας στους ΣΒΑ και προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η συμφωνία του Παρισιού, το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ, οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και οι βασικές συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), η αρχή της προφύλαξης, τα μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων και άλλων επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ, καθιστώντας έτσι το εμπόριο μέρος των προσπαθειών για τον περιορισμό των εκπομπών, τη μετάβαση σε τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών και τον τερματισμό της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

52. Συνιστά στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ να συμβάλει στις διαβουλεύσεις των κρατών μελών ενόψει της Συνόδου κορυφής για το μέλλον, ώστε να μπορούν αυτές να παράσχουν συμβουλές σχετικά με μια παγκόσμια στρατηγική των Ηνωμένων Εθνών για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών κυβερνήσεων, συμπεριλαμβανομένων θεσμικών μηχανισμών, διακυβερνητικών διαδικασιών και ρυθμίσεων εταιρικής σχέσης, παρέχοντας στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να συμβάλουν περισσότερο στην υλοποίηση της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και του νέου αστικού θεματολογίου.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Vasco ALVES CORDEIRO